

նաց 'ի թուին ԿՎԿ, յորս գրեալ էին Ս. Յովհաննէս եկեղեցին. իսկ 'ի հրովարտական տուեալ Յունաց 'ի թուին ԿՅՕՎ սակս նորոգութեան Ս. Յարութեան և Բեթղէհէմի, ոչ դոին բառ ինչ վասն եկեղեցւոյն Ս. Յովհաննու, և Յոյնք անդադար յուզէին զայս խնդիր 'ի թագաւորեալ քաղաքի անդ. ուստի հարկ եղև վերստին հարցումն ուղղել առ Բեռլին Երուսաղէմի Ալի Փաշա, զի բարոք քննեսցեն զեկեղեցին զայն առաջի աշխատեաց և միաբանաց Հայոց և Յունաց, և ստուգեալ ծանիցեն թէ՛ արդարեւ Հայք ինքեա՞նք նորոգեն զսեփական տեղիս և զվանօրայս իւրեանց, եւ թէ՛ Յոյնք՝ ընդէ՞ր ձեռնամուխ եղեն 'ի շինութիւնս եւ 'ի նորոգութիւնս վանօրէից՝ առանց Բարձրագոյն հրամանի, վասն որոյ երկարեցաւ վէճն եւ խնդիրն մնաց առկալս. և վերջապէս Յոյնք ոչ ետուն թոյլ շինել Հայոց զտանիս եկեղեցւոյն, և մնաց այնպէս որպէս եւ էրն:

Կայսրն ամենայն Ռուսաց Նիկողայոս առաքեաց նշան պատուոյ առ Զաքարիա Պատրիարքն Հայոց Երուսաղէմի, եւ զի չէր նամակ կամ վկայական վասն այնր, ուստի ոչ կամեցաւ ընդունել զայն առանց գրի. և մնաց նշանն ամիսս երկս 'ի Պետրութ՝ մինչեւ եկն գիր, և ապա ընկալաւ զայն. և ապա գրեաց 'ի Կոստանդինուպօլիս առ Պատրիարքն և առ Դլխաւոր Ամիրոյս զորպիսութենէ նշանին. սակայն նոքա դժգոհ իմն էին զայնմանէ, թէ ընդէ՞ր առանց հարցանելոյ մեզ ընկալաւ զայն, որոյ վասն գրէ Զաքարիա՝ առ Փոխանորդն և ասէ՝ « Կայսերական նշանին ես ոչ երբէք հետեւեցայ. միթէ փառք չէ՞ ազգին եւ Աթոռոյն. յե՞րբ Ֆրանսայու Կայսրն հաւատոս ընծայեաց Հայոց պատարագին, յինչն աղերսանօք խնդրեցին. և յապուշ կըրթեցան կրօնաւորք Ֆրանկաց և պապադաւանք. այս տընօրէնութիւն յԱստուածուստ է և ոչ 'ի մարդկանէ, էջմիածինցիք յե՞րբ Աթոռ համարէին զԵրուսաղէմ. այժմ՝ Ներսէս Սրբազանն և Սինօդականք՝ պանծանօք Առաքելական Աթոռ գրեն յամենայն գիրս իւրեանց: Արդ՝ եթէ յարգելիք ոչ կամէին ընդունիլ մեր զկայսերական պարգեւն, ընդէ՞ր ոչ ծանուցին մեզ՝ յորժամ զհրաժարակոն գիր մեր թարգմանեալ ետուն 'ի Դուռն Արքուեի ըստ քոյդ գրու-